

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/17/2021
Identifikačné číslo spisu:	5919010336
Dátum vydania rozhodnutia:	12.05.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:5919010336.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a členov senátu JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí konanom 12. mája 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného B. O., pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaniach obvineného B. O. a B. O. (brata obvineného) proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1To/28/2020 zo 12. mája 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolania obvineného B. O. a B. O. (brata obvineného) o d m i e t a j ú.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/65/2019 z 27. januára 2020, bol obvinený B. O. uznaný za vinného v bode 1. zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, v bode 2. zo zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. d) Trestného zákona v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, v bode 3. zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, v bode 4. zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, v bode 5. z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. júla 2019, v bode 6. zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistený deň na jeseň roku 2017 vo večerných hodinách v P. na odstavnej ploche pred bytovým domom na ul. J. V. XXXX/XX zablokoval presne nestotožneným motorovým vozidlom motorové vozidlo zn. Peugeot 406, bordovej farby, ktoré v tom čase cúvalo z parkovacieho miesta a viedol ho poškodený B. L., narodený XX.XX.XXXX, bytom P., J. V. XXXX/XX, týmto spôsobom poškodenému zamedzil v ďalšom pohybe s vozidlom, následne otvoril dvere na motorovom vozidle vedenom poškodeným a oslovil ho slovami: „prečo mi nedvíhaš telefón, predtým sa nekryješ“, keď poškodený neodpovedal, rozčúľil sa a nohou sa pokúsil kopnúť poškodeného, ten sa kopu vyhol, no obvinený nohou zlomil páčku smerovky, poškodený sa slovami „čo robíš“ voči jeho konaniu ohradil, nato obvinený začal od neho pýtať peniaze a keď mu poškodený povedal, že peniaze nemá, prikázal mu z motorového vozidla vystúpiť, čo poškodený zo strachu pred ďalším násilím urobil, obvinený ho začal

prehľadávať, počas čoho zúrivo hovoril: „nabudúce mi dvíhaj telefón“, potom v ľavom vrecku bundy poškodeného našiel peňaženku, túto otvoril a zmocnil sa hotovosti v nej uloženej vo výške minimálne 300,-€, potom peňaženku odhodil a povedal poškodenému, že nabudúce to bude horšie,

2/ v presne nezistený deň v mesiaci apríl alebo máj roku 2018 v čase okolo 19.00 hod. v P. pred herňou U. na ul. Z. R. XXXX/X., fyzicky napadol poškodeného A.F., narodený XX.XX.XXXX, bytom P. tak, že ho za bundu vytiahol z herne na chodník, kde ho päťou udrel za ľavé ucho, následkom čoho utrpel krvácajúcu tržnú ranu za ľavým uchom, následne spadol na zem, pričom ho obvinený držal za bundu, ktorú mu roztrhol, nadával mu do konfidentov polície a kopol ho do zadnej časti tela, následne držiak ho za bundu ťahal ho do tam pristaveného motorového vozidla zn. Land Rover, nezisteného evidenčného čísla, v ktorom na mieste vodiča sedel V. F., narodený XX.XX.XXXX, zo strachu pred ďalším fyzickým útokom poškodený nastúpil do vozidla na miesto spolujazdca, obvinený si sadol dozadu za vodiča odkiaľ poškodeného viackrát päťou udrel do oblasti rebier, pričom mu nadával a opakovane ho obviňoval, že donáša kriminalistom, poškodený plakal a prosil obvineného, aby prestal,

3/ vo večerných hodinách presne nezisteného dňa koncom leta až začiatkom jesene roku 2018 na prístupovej ceste vedúcej ku skládke komunálneho odpadu K. O. v P., časť K. O., obvinený žiadal od A.F., narodený XX.XX.XXXX, bytom P., hotovosť 50,-€ a následne ho fyzicky napadol tak, že ho pravou rukou udrel do oblasti hlavy, následkom čoho spadol na kolená, potom ho kopol nohou do oblasti hrudníka, čo mu vyrazilo dych a zostal ležať na zemi, kde ho dvakrát kopol do oblasti nôh a zadnej časti tela, pričom obvinený žiadal od poškodeného peniaze, A.F. odpovedal, že peniaze pri sebe nemá, následne mu obvinený prehľadal peňaženku a ruksak, z ktorého mu zobral chirurgické rukavice, plačúcemu poškodenému povedal, že ešte dnes chce 50,-€ a ak mu ich nedá, bude zle, poškodený zo strachu telefonicky zháňal peniaze, nakoniec mu ich prisľúbila jeho matka, od ktorej si obvinený vyzdvihol peniaze v sprievode tretej osoby toho istého dňa vo večerných hodinách,

4/ v bližšie nezistenom dni v mesiaci november alebo december roku 2018 v čase okolo 15.00 hod. prišiel na parkovisko na ulici J. V. XXXX/XX v P., pristúpil k motorovému vozidlu zn. Peugeot 206, neznámeho evidenčného čísla, otvoril na ňom ľavé predné dvere, kde na mieste vodiča sedel poškodený B. L., narodený XX.XX.XXXX, bytom P., J. V. XXXX/XX a kričal po ňom „daj mi peniaze“, pričom mal ruku zovretú v päť a zahnal sa po ňom, na Čo B. L. z obavy pred osobou obvineného a strachom z fyzického napadnutia mu povedal, že mu peniaze dá a vzápätí mu odovzdal hotovosť 50,-€ v drobnejších bankovkách,

5/ dňa 22.12.2018 v čase okolo 22.00 hod. v P. na ul. A.. Z. si obvinený sadol na zadné sedadlo tam stojaceho motorového vozidla zn. Audi, nezisteného evidenčného čísla, v ktorom na mieste vodiča sedel B. K., narodený XX.X.XXXX, prezývaný M. a vedľa na mieste spolujazdca poškodený A.F., narodený X.X.XXXX, kde počas rozhovoru žiadal poškodeného, aby mu požičal jeho nový mobilný telefón, čo však poškodený odmietol a držal ho pred sebou v ruke, následne sa obvinený predklonil a mobilný telefón zn. Samsung J5 v hodnote 169,-€ poškodenému z ruky zobral, prezeral si ho a keď ho poškodený žiadal späť povedal: „pokiaľ nedonesieš M. 50,-€, ktoré mu dlhuješ, tak ti telefón nedám“, poškodený namietal, že žiadne peniaze nedlhuje, z motorového vozidla vystúpil a obvinenému povedal, že to ide oznámiť polícii, na čo obvinený vystúpil a poškodeného začal naháňať a kričal, že nemá zmysel ísť na políciu a uvedený čin spáchal napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 2T/32/2016 z 16. októbra 2018, právoplatný 14. decembra 2018 bol odsúdený za prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona,

6/ v presne nezistený deň v mesiaci február 2019 prišiel pred bytový dom na ul. J. V. XXXX/XX v P., kde býva poškodený B. L., narodený XX.X.XXXX, odkiaľ sa mu telefonicky vyhrážal, že ak mu nedá peniaze, zoberie mu z motorového vozidla tabuľky s evidenčným číslom, preto poškodený zišiel pred bytový dom, kde ho čakal obvinený, ktorý od poškodeného pýtal peniaze a keď poškodený zišiel pred bytový dom, kde ho čakal obvinený, ktorý od poškodeného pýtal peniaze a keď mu poškodený odvetil, že žiadne nemá, obvinený mu ráznym tónom povedal: „daj peniaze, lebo ak mi ich nedáš a nebudeš mi dvíhať telefón, budem ti brať ešpézety z auta“, pod vplyvom vyslovenej hrozby poškodený išiel zobrat

peniazdo svojho bytu a obvinenému pred bytovým domom odovzdal sumu 50,-€, pričom obvinený mu na odchode povedal : „čau a dvíhaj mi telefón, lebo nabudúce ťa to bude stáť ešpézetky" a z miesta odišiel.

Za to bol obvinenému podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona za použitia § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Zároveň podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd uložil obvinenému povinnosť nahradiť škodu poškodenému A.F. vo výške 230,-€ a poškodenému B. L. vo výške 50,-€.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie prokurátor aj obvinený. Krajský súd v Žiline rozsudkom, sp. zn. 1To/28/2020 z 12. mája 2020, podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Ružomberok na podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, pri nezmenenom výroku o vine a výroku o náhrade škody uložil obvinenému podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona za použitia § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti predmetnému rozsudku Krajského súdu v Žiline podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku, teda že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V písomnom odôvodnení dovolania uviedol, že trestné stíhanie voči nemu nebolo začaté v zmysle ustanovení Trestného poriadku, ale bolo účelové, vykonštruované, pochybné a vykazuje známky porušenia zákonných ustanovení Trestného poriadku a zmätočnosti. Samotný poškodený B. L. potvrdil, že polícia bola za ním, či bude vypovedať v tejto veci, tak to oznámil. Rovnako aj viacerí svedkovia boli políciou oslovení, aby išli vo veci vypovedať. Dňa 10.4.2019 bol spísaný úradný záznam s B. L. v súvislosti s preverovaním podozrenia zo spáchania trestného činu, ku ktorému malo dochádzať od roku 2016 voči poškodenému zo strany obvineného. Nie je zrejmé, z akého dôvodu, resp. podnetu bol poškodený konfrontovaný políciou. Poškodený B. L. svoje oznámenie doplnil 16.4.2019, v ktorom sa zamerail na konkrétne skutky, avšak nie od roku 2016, ale jeden skutok v roku 2017, jeden v roku 2018 a dva v roku 2019, pričom sám uvádzal v predošlom oznámení, že ku skutkom z jeho strany dochádzalo opakovane.

Rovnako poškodený A.F. vo svojom trestnom oznámení z 26.4.2019 uvádzal obsahovo odlišné skutky, ktorých sa mal dopúšťať. Až následne v zápisnici o trestnom oznámení z 21.5.2019 boli poškodeným uvádzané konkrétne okolnosti na doplnenie trestného oznámenia, pričom z tejto zápisnice vyplýva, že „poškodený presne nevie, čo má doplniť a preto bude lepšie, ak sa ho bude vyšetrovateľ pýtať, ktoré veci potrebuje doplniť". Z tohto je zrejmé, že poškodený bol vyšetrovateľom navádzaný na výpoveď a odpovedal na konkrétne okolnosti, čo odôvodnene vyvoláva pochybnosti o zákonnosti postupu pre začatím trestného stíhania. Je teda zrejmé, že trestné stíhanie voči nemu bolo začaté účelovo, bezdôvodne na základe aktivity polície.

Uplatnenie jeho procesného práva na obhajobu spočívalo aj v navrhovaní dôkazov, ktorému nezodpovedala zákonná povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa jeho navrhnutými dôkaznými návrhmi. Pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu 18.7.2019, následne v písomnom návrhu na vykonanie dôkazov z 15.10.2019, prednesom na hlavnom pojednávaní 27.1.2020 boli navrhnuté dôkazy na doplnenie dokazovania (konfrontácie s poškodenými a svedkami, znalecké skúmanie poškodených a svedkov na posúdenie intelektových a pamäťových stôp, sklony k fabuláciám, ich závislosti na omamných a psychotropných látkach, vykonanie vyšetrovacieho pokusu, výsluch operatívnych pracovníkov, ktorí dali podnet na jeho trestné stíhanie a výpis telefonických hovorov poškodeného L. počas výkonu väzby a trestu), pričom tieto návrhy boli zo strany vyšetrovateľa v

prípravnom konaní a rovnako zo strany súdu zamietnuté bez bližšieho odôvodnenia iba s poukazom, že súd nezistil dôvodné pochybnosti o zistenom skutkovom stave nevyhnutnom pre rozhodnutie a o vierohodnosti svedkov a poškodených nemá žiadne pochybnosti. Nemožno sa stotožniť s názorom vo veci konajúcich súdov, že uplatnené námietky smerujú k presadeniu vlastnej verzie skutkového stavu veci, vlastné hodnotenie dôkazov a vlastné predstavy záverov.

Pokiaľ súd nevykoná navrhované dôkazy s tým, že účelom trestného konania je aj hospodárnosť konania poznamenal, že prvoradým a základným účelom trestného konania je náležite zistiť skutkový stav, ktorý umožňuje spoľahlivo zistiť trestnosť činu a spravodlivo rozhodnúť. Orgány činné v trestnom konaní a súd v súvislosti s trestným konaním nevykonali ani jeden dôkaz svedčiaci v jeho prospech a jeho navrhnuté dôkazy boli zamietnuté. Takýmto postupom orgánov činných v trestnom konaní došlo k pochybeniu, ktoré malo zásadný vplyv na konečný výsledok konania.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený napáda z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo založené výlučne na dôkazoch - svedeckých výpovediach svedkov a poškodených, ktorých vykonanie od začiatku trestného konania namietal a spochybňoval s odôvodnením, že boli vykonané v rozpore so zákonom. Dňa 18.4.2019 v čase od 12.10 hod. boli vykonané výsluchy svedkov E. M., B. L. a A. B.. Svedok E. M. vo svojej výpovedi uviedol že „včera ráno ma prekvapili policajti, ktorí ma požiadali, aby som išiel na výsluch do Žiliny“, pričom je zrejmé, že výpoveď svedka nebola zabezpečená zákonným spôsobom, ale žiadosťou policajtov. Pri tomto výsluchu bol aj obvinený. Potom nasledoval výsluch B. L. a A. B.. Všetci svedkovia boli prítomní v rovnaký čas na výsluchu, nachádzali sa na chodbe pred vypočúvacou miestnosťou, teda mali možnosť „neaktívnym“ spôsobom sa oboznámiť s obsahom výsluchu svedka a radiť sa o tom, ako vypovedať. Túto skutočnosť namietal aj pri výsluchu B. L., ako aj pri možnosti kľásť otázky a žiadosti o opravu zápisnice, ktorá námietka nebola písomne zaznamenaná v zápisnici, čo potvrdzuje jeho odmietnutie podpísať predmetnú zápisnicu. Rovnako svedok L. vypovedal, že „sama polícia bola za mnou, či budem vypovedať v tejto veci, tak som to oznámil“. Rovnako aj pri tomto výsluchu nešlo o súvislú výpoveď. Obdobným spôsobom bola ovplyvnená aj výpoveď svedkyne B.. Takýto postup orgánov činných v trestnom konaní je v rozpore s § 132 ods. 1 Trestného poriadku.

Výsluch sa musí realizovať tak, aby výpovede postupne rozvíjali obraz o prejednávanej veci, a preto by sa nemalo preskakovať v rámci udalostí skutku, resp. zo skutku na skutok. Ovplyvňovanie obsahu výpovede svedka tretími osobami má byť vylúčené tým, že vykonávanie výsluchu svedkov bude realizované jednotlivo a spravidla v neprítomnosti iných svedkov. Navyše po výsluchu E. M. si vzájomne svedkovia odkomunikovali ako vypovedali.

Výpoveď svedkyne A. B. na hlavnom pojednávaní nemožno považovať za dôkaz preukazujúci spáchanie skutkov pod bodom 1/, 4/ a 6/. Pri výsluchu svedkyňa len stroho pár vetami opísala skutok, ktorý nie je predmetom trestného konania a skutok, o ktorom mala len sprostredkovanú vedomosť. V rozpore s Trestným poriadkom bola prečítaná jej výpoveď z prípravného konania, keďže nešlo o odstraňovanie rozporov v jej skorších výpovediach, ale o účelový prednes, keďže si svoju účelovú výpoveď z prípravného konania nepamätala. V tomto prípade nemožno hovoriť o hodnovernosti uvedenej svedkyne, keďže ide o priateľku poškodeného L.. Sama vo svojej výpovedi z 16.4.2019 uviedla, že je s poškodeným L. asi rok (od začiatku roku 2018), preto nie je možné, aby sa vyjadrovala ku skutkom v roku 2017 a popisovala ich, akoby bola ich súčasťou. Je nepripustné, aby súd vyhodnotil jej výpoveď ku skutku č. 1 ako vierohodnú. Rozporne voči prípravnému konaniu vypovedala aj pri skutkoch uvedených pod bodom č. 4 a č. 6.

Poškodený B. L. vypovedal taktiež rozporne v skutku č. 1 v otázke, či mu obvinený vytiahol peňaženku z ľavého vrečka bundy a zobral mu tak 300,-€, alebo si ju vybral sám poškodený a dal obvinenému 300,-€. Keďže pri skutku nikto iný nebol, nemožno poukazovať na sprostredkované výpovede. Výpovede tohto poškodeného nemôžu byť dôveryhodné, pretože bolo preukázané, že je užívateľom omamných látok a predáva ich. Vo svojich výpovediach popisoval skutky, pri ktorých odovzdal obvinenému rôzne sumy a v rámci trestného konania si uplatnil škodu vo výške 50,-€. Neobstoí ani tvrdenie, že sa obvineného bál, pretože poškodený Z. sám uviedol, že poškodený B. L. ho „vylákal“ na K. O. „dať si s O. cigaretu“. V prípade, že by poškodený L. mal obavu zo správania sa obvineného, jeho prítomnosti by sa vyhýbal. Aj poškodený Z. uvádzal rôzne výšky škody, pričom mu bola priznaná náhrada škody vo výške 230,-€. Aj túto obvinený namietol, pretože nie je zrejmé, ako sa súd riadil pri jej výpočte.

Súd na hlavnom pojednávaní 30.12.2019 podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku za súhlasu

prokurátora čítal zápisnicu o výpovedi svedka E. M. z prípravného konania. Konajúci súd tak postupoval v rozpore so zákonom, keďže nebol daný súhlas obvineného, resp. jeho obhajcu. Išlo o účelovú výpoveď, ktorá mala vo významnej miere rozhodujúci charakter v trestnom konaní.

Na záver navrhol, aby dovolací súd po preskúmaní veci podľa § 386 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona Krajským súdom v Žiline v neprospech obvineného a napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1To/28/2020 z 12.5.2020 zrušil a zrušil aj jemu predchádzajúce rozhodnutie Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/65/2019 z 27.1.2020 a jemu predchádzajúce konanie a prikázal Okresnému súdu Ružomberok vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline podal prostredníctvom obhajcu s výslovným písomným súhlasom obvineného aj brat obvineného - B. O., ktorý poukázal na vyššie uvedené dôvody dovolania. Taktiež vymedzil totožné dovolacie dôvody, pričom zásadné porušenie práva na obhajobu vzhliadol v nevykonaní výsluchu svedkyne W. M., pričom súd nepreveril možnosť jej vypočutia, ale ako dôvod jej nevypočutia uviedol vyjadrenie A.F., že táto je na vozíku a v nemocnici. Uvedenú svedkyňu navrhol vypočuť k okolnosti, že podľa jeho informácii mala svedkyňa B. s poškodeným L. nahovárať W. M., aby zavinenie dopravnej nehody, pri ktorej utrpela W. M. vážne zranenia, táto zobrala na seba, hoci nehodu mala zaviniť A. B.. Výpoveď tejto svedkyne by potvrdila nedôveryhodnosť výpovedí poškodeného L. a svedkyne B.. S poukazom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1To/28/2020 z 12.5.2020 a zrušil aj jemu predchádzajúce rozhodnutie Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/65/2019 z 27.1.2020 a jemu predchádzajúce konanie a prikázal Okresnému súdu Ružomberok, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Ružomberok, ktorá vo svojom vyjadrení uviedla, že obvinený od počiatku trestného konania využíval v celom rozsahu možnosť aktívnej obhajoby sám alebo prostredníctvom zvoleného obhajcu. Výpovede namietaných svedkov boli počas celého konania konzistentné a tieto boli vyhodnotené ako logické, presvedčivé, zrozumiteľné a vierohodné, podporené ďalšími nepriamymi dôkazmi. Orgány činné v trestnom konaní ani súd počas celého konania nevzhliadli potrebu znaleckého skúmania svedkov, pretože títo nevykazovali známky zmätenosti, neschopnosti si zapamätať a reprodukovať prežité udalosti, ani známky požitia omamných alebo psychotropných látok. Obvinený v priebehu celého konania aktívne vystupoval. Na hlavných pojednávaniach boli taktiež vykonané dôkazy navrhnuté obhajobou v podobe výsluchu svedkov M. P., Q. O., M. L., B. O., L. V., E. C., P. P. a nahrávky predložené svedkom B. O..

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, svedkovia namietaní obhajobou boli v priebehu trestného konania opakovane vypočutí spôsobom rešpektujúcim zásadu kontradiktórnosti, kedy mala možnosť obhajoba preveriť dôveryhodnosť a pravdovravnosť týchto svedkov. Keďže ide iba o subjektívne hodnotenie dôkazov obvineným, takáto skutočnosť nie je spôsobilá pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

S poukazom na uvedené navrhla, aby dovolací súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolania boli podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), boli podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenými osobami [§ 369 ods. 2 písm. b), ods. 5 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolania spĺňajú obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že boli splnené podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Pokiaľ dovolateľ - obvinený formuloval dovolanie tým spôsobom, že ním napáda aj prvostupňový rozsudok aj uznesenie odvolacieho súdu, dovolací súd zdôrazňuje, že hoci uvedené rozhodnutia (ako na seba nadväzujúce) tvoria jednotu, obvinený je oprávnený podať dovolanie len proti právoplatnému druhostupňovému rozhodnutiu, čo vyplýva z § 369 ods. 2 Trestného poriadku.

Dovolanie obvineného preto dovolací hodnotil ako podané proti uzneseniu odvolacieho súdu (Krajského súdu v Žiline), bez ohľadu na fakt, že dovolateľ de facto konaniu v pôvodnom konaní vytýkal najmä postup súdu I. stupňa, spočívajúci v odmietnutí jeho návrhov na doplnenie dokazovania a porušenie zásady kontradiktórnosti, ako aj zásady voľného hodnotenia dôkazov (v jeho neprospech).

Najvyšší súd zdôrazňuje, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - I.).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

Dovolací súd posudzujúc dovolanie obvineného v uvedených intenciách konštatuje, že podané dovolanie je v podstate obsahom totožné s odvolaním uplatnením obvineným pred odvolacím súdom. Odhliadnuc od uvedenej skutočnosti, najvyšší súd sa zaoberal námietkami uplatnenými obvineným a uvádza nasledovné:

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil.

K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu však nepochybne môže dôjsť aj porušením obhajobných práv obvineného iným spôsobom, ak je zásadný, preto sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený (a totožne aj jeho brat ako osoba oprávnená na podanie dovolania v prospech obvineného) v písomných dôvodoch dovolania uplatnil.

Pokiaľ ide o námietku obvineného o nezákonnosti začatia trestného stíhania, najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že trestné stíhanie bolo začaté na podklade podaného trestného oznámenia poškodenými. Ak podaniu trestného oznámenia predchádzala aktivita kriminálnej polície, takéto konanie príslušníkov kriminálnej polície priamo vyplýva zo zákona č. 171/1993 o Policajnom zbore v zmysle § 38a a nasledujúcich. Nemožno preto prijať záver, že vykonávaním zákonných oprávnení príslušníkov Policajného zboru došlo k nezákonnému postupu, resp. k nezákonnému začatiu trestného stíhania.

K námietke obvineného, že súdy nevyhoveli jeho návrhom na doplnenie dokazovania, je potrebné

prisvedčiť dovolateľovi v tom, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerespektovalo pravidlá spravodlivého procesu. Len v takom prípade by bolo možné konštatovať porušenie práva na obhajobu obvineného, ako dôsledku nevysporiadania sa s dôvodmi odmietnutia vykonania ním navrhnutého dôkazu (resp. dôkazov) v kontexte ustanovení § 168 ods. 1 a § 272 ods. 3 Trestného poriadku.

Tu je potrebné poukázať na skutočnosť, že prvostupňový súd síce na hlavnom pojednávaní konanom 27. januára 2020 dôvody odmietnutia obvineným navrhovaných dôkazov (ako návrhy na vykonanie znaleckého posudzovania vierohodnosti svedkov a zabezpečenie prepisu telefonických hovorov medzi svedkami L. a B.) zápisnične neprotokoloval (čo ani nie je jeho zákonná povinnosť), avšak v odôvodnení rozsudku sa riadne, vecne a vyčerpávajúco vyjadril ku všetkým namietaným skutočnostiam (str. 13-15 rozsudku súdu I. stupňa). Súd uviedol, prečo uveril svedeckým výpovediam poškodených, ako aj svedkyne B., keďže tieto boli podporené ďalšími výpoveďami svedkov, ako aj nepriamymi dôkazmi. Taktiež sa súd vo svojom rozsudku jasne vysporiadal s obhajobou (obranou) obvineného. Takýto postup súdu I. stupňa (pri odmietnutí návrhov obvineného) je obhájiteľný v zmysle § 168 ods. 1 Trestného poriadku aj s poukazom na iné vo veci vykonané dôkazy, ktoré vyhodnotil v odôvodnení jeho rozsudku a s ktorým hodnotením sa stotožnil i odvolací súd.

Pokiaľ ide o nevykonanie konfrontácie medzi svedkami (L., Z., B. a M.) a obvineným, tu je potrebné poukázať, že obhajoba prvýkrát tento návrh predniesla ešte v prípravnom konaní (pri preštudovaní spisu), pričom vyšetrovateľ dôkladne odôvodnil, prečo tomuto návrhu nevyhovel. Najvyšší súd dodáva, že obvinený využil svoje právo zúčastniť sa výsluchov hore uvedených svedkov a aktívne im kládol otázky počas výsluchov či už v rámci prípravného konania, ako aj konania pred súdom I. stupňa na hlavnom pojednávaní, čím obvinený ním nastolenú obranu proti obžalobe de facto konfrontoval so svedeckými výpoveďami, hoci de iure nie v rámci procesného úkonu konfrontácie ale pri výsluchu svedka.

S poukazom na vyššie uvedené tak možno dôvodne vysloviť záver, že postupom vyšetrovateľa v prípravnom konaní, ako aj vo veci konajúcich súdov, ktorý obvinený v dovolaní namietal, nedošlo k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom.

K námietke obvineného proti nezákonnému postupu sudkyne, keď na hlavnom pojednávaní boli čítané svedecké výpovede poškodeného L. a svedkyne B. z prípravného konania, a tak sa odstraňovali rozpory v ich výpovediach, je potrebné konštatovať, že takýto postup bol v súlade so zákonom, keďže obe strany (prokurátor aj obhajca) navrhli čítanie týchto výpovedí z prípravného konania za účelom odstraňovania rozporov v jednotlivých výpovediach. Podľa rozhodnutia publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 53/2009 výpoveď obžalovaného alebo svedka z prípravného konania sa stáva súčasťou jeho výpovede na hlavnom pojednávaní len ak v nich nie sú podstatné rozpory. Ak vzniknú takéto podstatné rozpory, môže súd tieto odstrániť, resp. ich hodnotiť len ak postupom podľa § 258 ods. 4 Trestného poriadku (u obžalovaného) a postupom podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku (u svedka) došlok vykonaniu týchto dôkazov prečítaním výpovedí z prípravného konania na hlavnom pojednávaní. Súd takto môže postupovať aj bez návrhu strán.

Pokiaľ ide o čítanie výpovede svedka E. M. z prípravného konania na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku, najvyšší súd poukazuje na nasledovné: Podľa § 263 ods. 1 Trestného poriadku namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

Odsek 2 predmetného ustanovenia ustanovuje, že súhlas obžalovaného nie je potrebný, ak sa výslovne

vyjadril, že sa na hlavnom pojednávaní nezúčastní, alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, alebo ak sa na hlavné pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil, alebo sa bez vážneho dôvodu vzdialil z pojednávacej siene, alebo ak prokurátor navrhol v obžalobe čítať výpoveď svedka a obžalovaný po doručení výzvy podľa § 240 ods. 3 takého svedka nenavrhol vypočuť osobne. V uvedených prípadoch stačí súhlas prokurátora. O tejto skutočnosti musí byť obžalovaný v predvolaní poučený.

Odsek 3 citovaného ustanovenia ustanovuje, že zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a

a) taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca.

V zmysle citovaného ustanovenia boli splnené zákonné podmienky a preto bolo možné čítať svedeckú výpoveď svedka M. na hlavnom pojednávaní, keďže tento sa zdržiaval v cudzine (v Českej republike na neznámom mieste), nedostavil sa na pojednávanie a neúspešné bolo aj jeho predvedenie, a výsluch tohto svedka v rámci prípravného konania bol vykonaný za prítomnosti obvineného (čo sám obvinený potvrdil v podanom dovolaní), preto boli splnené všetky podmienky na takýto postup súdu I. stupňa. V danom prípade sa súhlas prokurátora a obvineného nevyžaduje.

Vyššie uvedeným postupom preto nebol naplnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Len na okraj veci najvyšší súd poznamenáva, že pokiaľ ide o uplatnenú a priznanú škodu v rámci adhézneho konania, táto je výlučným právom poškodeného. Pokiaľ si obaja poškodení uplatnili preukázanú škodu do skončenia vyšetrovania, súd mal možnosť o nej rozhodnúť v rámci svojho rozhodnutia v zmysle § 287 ods. 1 Trestného poriadku.

Na podklade vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade dovolaním namietané dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku naplnené neboli, preto dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí uznesením odmietol.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.